

Företagspolitik på kommunal och regional nivå

Företagarrådet

Innehållsförteckning

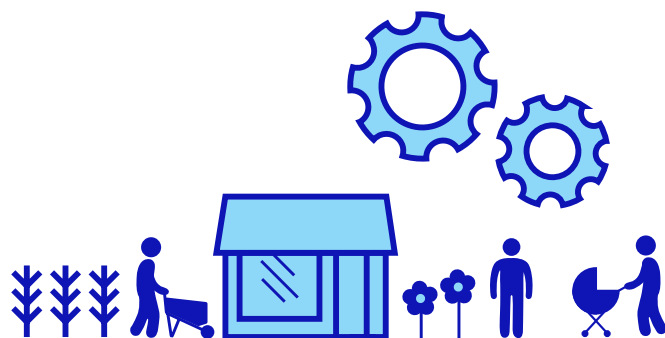
Inledning: Sverige måste uppvärdera entreprenörskap	3
Bakgrund till rapporten.....	4
Kompetensförsörjning	5
Regelförenkling.....	7
Attityd och myndighetsutövning	8
Upphandling	10
Finansiering	12
Konkurrenskraftig skattenivå.....	13
Trygghet.....	14
Digitalisering.....	15
Plan och bygg	17
Infrastruktur	18
Energi	20
Handel	20
Klimat och miljö.....	21
Samarbete och samordning	22
Källförteckning.....	24

Politikutvecklingsarbetet pågår ständigt.

Maila oss gärna dina tankar och idéer på foretagarradet@moderaterna.se

Företagarrådet

Sverige måste uppvärdera entreprenörskap

Visst är det konstigt att grannkommuner med till synes lika förutsättningar kan lyckas så olika bra? En titt på rankingen över lokala företagsklimat visar att de ofta skiljer sig radikalt. Svaret på varför är kultur och inställning.

I vissa delar av landet har människor med gemensamma krafter, i nära samarbete mellan företagare, företagareföreningar, civilsamhälle och kommun byggt starka entreprenöriella kulturer där risktagande uppmuntras, företagare hjälper varandra och kommunen förstått att myllan att växa i måste vara god för att välbefindandet ska öka. I andra delar av landet jobbar småföretagen i brant uppförsbacke.

Vi som utgör Moderata företagarrådet är stolta över att tillhöra det parti som kommit längst och lyckats bäst med att skapa bra lokala företagsklimat. Nio av landets tio bästa kommuner i det avseendet leds av Moderaterna. Det visar att vi inte bara i ord, utan också i handling, är småföretagarnas parti.

Nästan en halv miljon svenskar är egenföretagare och ungefär var tredje anställd i Sverige jobbar i ett småföretag. Det kan alltså inte nog understrykas hur viktigt det är att vi ger goda förutsättningar för småföretagen att växa, eftersom att det är där den största potentialen finns att skapa jobb och tillväxt som kommer hela Sverige till del. Återstarten av ekonomin kommer inte kunna ske om vi inte släpper lös småföretagens fulla potential. Det kräver ett skifte i kultur och mindset på många plan, inte minst de politiska.

Vi har också fortfarande en samhällsdebatt som inte sällan misstänkliggör snarare än uppmuntrar företagande. Småföretagare vittnar ofta om att det kan kännas som att jobba i motvind från vänsterpolitiker, byråkrater och medieetablissemang. Det är verkligen ingen dans på rosor att vara småföretagare. Många nytänkande människor med spännande idéer avstår från att starta eget för att det verkar för krångligt och svårt. De trösklarna måste vi slipa ner. Med den ambitionen har vi tagit fram en rapport till moderata förtroendevalda för att dela goda exempel mellan varandra och slippa uppfinna hjulet 290 gånger. Vi hoppas att innehållet i den här rapporten ska kunna bidra i Ditt arbete med att stärka företagsklimatet i Din hembygd.

Bakgrund till rapporten

Moderata företagarrådet har av partistyrelsen fått i uppdrag att ta fram förslag på hur moderat företagspolitik kan utvecklas på kommunal och regional nivå.

I denna rapport har Moderaternas nationella företagarråd sammanställt konkreta förslag från våra lokala företagarråd, företag, företagsorganisationer och politiska företrädare över hur vårt parti på kort och lång sikt bör och kan agera för att förbättra förutsättningarna för näringslivet på kommunal och regional nivå. Givet att vår utgångspunkt har varit företagarens perspektiv nämner vi även i viss utsträckning åtgärder som krävs på nationell nivå, och som lokalpolitiker med fördel bör driva på för att förändra.

I den bästa av världar hade inte vår rapport behövt skrivas. Där hade företagen haft de bästa förutsättningarna, en rimlig skattenivå och en minimal regelbörda. Men så ser det inte ut i dag.

Vår grundtanke är att välmående företag klarar sig själva, med rätt förhållningssätt från stat, region eller kommun. Men under tiden vi har arbetat med denna rapport har vi fått ta del av berättelser om hur svårt och krångligt det är att vara företagare i Sverige i dag. Dels på grund av regler och avgifter, dels på grund av att agerandet från den offentliga sfären många gånger sätter krokben eller försvårar. Det vill vi ändra på.

Det finns i dagsläget ungefär 1,2 miljoner företag i Sverige, varav 96 procent är småföretag med färre än tio anställda. Det är dessa företag som lägger grunden till vår gemensamt finansierade välfärd och de behöver bli fler. Mätningar visar att närmare 50 % av invånarna vill starta företag men att färre än 1 % gör det.¹ Ett tydligt tecken på att varje kommun- och regionpolitiker har en viktig uppgift i att uppmuntra till, och skapa goda förutsättningar för, nyföretagande.

”All business is local”, och ofta är det just den lokala politikern eller tjänstemannen som blir företagarens primära myndighetskontakt. Ansvaret, och möjligheten, att skapa goda förutsättningar för företagande vilar därmed i stor utsträckning på våra kommun- och regionpolitiker. Den här rapporten är tänkt som inspiration och vägledning i det viktiga arbetet. Målsättningen är att Moderaterna ska ha en tydlig företagarlinje på kommunal och regional nivå.

Det ska vara roligt att driva företag i Sverige, våra företagare ska trivas här. Martin Lorentzson, vd på det svenska multinationella företaget Spotify, sade en gång *”det är viktigt för oss att ta hand om personalen och se till att de trivs – då presterar de bäst”*. Martin Lorentzson ger oss ett exempel på föredömligt och gott ledarskap. Samma slags ledarskap vill vi att kommuner och regioner anammar och ser på sina företagare på samma sätt. Kommuner, regioner och myndigheter behöver få svenska företagare att trivas. Företagare som trivs, kommer att frodas och växa där de är. Ett gott företagsklimat genererar välstånd som kommer oss alla till del.

Moderata företagarrådet

Anna af Sillén, ordförande
Linda Frohm
Börje Häggman
David Josefsson

Anna Jähnke
Mattias Karlsson
Malin Sjölander
Jörgen Warborn

Februari 2021

1 https://tillvaxtverket.se/download/18.4f421ed5158429cdb4d2a953/1479288973208/Entrepren%C3%B6rsbarometern_2016.pdf

Till vår hjälp har styrelsen haft en referensgrupp bestående av förtroendevalda i kommuner och regioner. Gruppen har erfarenhet av såväl större som mindre kommuner där Moderaterna befinner sig i såväl majoritet som opposition. Vi vill tacka referensgruppen för deras värdefulla bidrag med att förbättra rapporten, och hoppas att fler ledande moderater från hela Sverige tar rapportens innehåll från ord till handling.

Pehr Granfalk, Solna kommun

Lars Holmin, Region Västra Götaland

Stina Höök, Region Värmland

Anna Kramer, Norbergs kommun

Oliver Rosengren, Växjö kommun

Susanne Wahlström, Habo kommun

Kompetensförsörjning

För att företagen runt om i landet ska överleva, växa och utvecklas är det viktigt att säkra kompetensförsörjningen. Enligt Tillväxtverkets senaste rapport *Företagens villkor och verklighet 2020*² som genomfördes innan covid-19-pandemin bröt ut, svarar nästan 35 procent av företagen att "tillgång till lämplig arbetskraft och kompetens" är det största tillväxthindret. Detta är den enskilt största faktorn följt av "lagar och myndighetsregler". Enligt rapporten är kompetensförsörjningen dessutom ett problem som ökar.

I Svenskt Näringslivs undersökning *Rekryteringsenkäten*³ från 2018 uppger 56 procent av företagen att de upplevt det ganska eller mycket svårt att rekrytera på någon av utbildningsnivåerna. Exakt hur behovet av arbetskraft ser ut när covid-19-pandemin är över kommer förmodligen variera mellan de olika branscherna, men kompetensfrågan kommer fortsatt vara viktig.

Kraftiga åtgärder behöver sättas in på nationell nivå för att överbrygga glappen mellan företagens efterfrågan och den reella tillgången på kompetens. Till exempel enkla och rättssäkra regler för kompetensinvandring, finansiering av utbildningssystemen och skatteavdrag för kompetensutveckling för företagen.

Även på regional och kommunal nivå behöver politiken och det offentliga vara möjliggörare för kompetensförsörjningen inom näringslivet. Det är viktigt att ordentliga analyser och prognoser på kort och lång sikt görs. Det finns i dagsläget kommuner som etablerat så kallade Lärcentrum som erbjuder högskolestudier lokalt för att mäta näringslivets kompetensbehov. Kommunen behöver säkerställa att yrkesprogrammen, inom gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning, har en sådan volym och är så attraktiva att företagen klarar sin kompetensförsörjning. Här kan regionerna ta en samordnande roll för analyserna av behoven samt tillförskaffandet av fler yrkesutbildningar eller andra typer av uppdragsutbildningar till sina respektive geografiska områden. Kompetensförsörjningen, och därmed också yrkesutbildningar inom gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning, behöver tittas på utifrån arbetsmarknadsregion snarare än kommungräns.

Vuxenutbildning bör konkurrensutsättas och utförarna få betalt för resultat, exempelvis att de studerande får jobb efter avslutade studier. Det kommer både förbättra kompetensförsörjningen

2 <https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-fvov-2020/2020-07-08-huvudresultat-fran-foretagens-villkor-och-verklighet-2020.html>

3 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/tcvevz_rekryteringsenkaten-2018pdf_1003306.html/Rekryteringsenkaten+2018.pdf

och möjliggöra för utbildningsföretag att etablera sig i kommunen. Även en ökad samverkan med närliggande kommuner för att stärka gymnasieutbildningen är en välkommen insats, inte minst i de mindre kommunerna.

Svenska ungdomar ska inte bara förberedas inför att söka jobb, utan också för att skapa jobb. Eleverna behöver i betydligt större utsträckning lära om företagande och att entreprenörskapet är ett alternativ till anställning. Alla ungdomar bör därför erbjudas möjlighet att prova på att driva eget företag genom de viktiga Ung Företagsamhet-programmen (UF). UF-programmen är ett sätt att uppmuntra och tillvarata talang samtidigt som det ger unga en möjlighet att skapa försörjning såväl för sig själv som för andra. Moderata företagarrådet vill tydliggöra att det finns fördelar med att börja UF-programmet så tidigt som möjligt och betona att Ung Företagsamhet ska erbjudas även i grundskolan.

På samma sätt som ungdomar behöver bekanta sig med entreprenörskap måste de tidigt få utveckla sina digitala färdigheter och rustas för den allt mer digitaliserade arbetsmarknaden. Ingen arbetsmarknadsregion kommer stå sig i den globala konkurrensen utan arbetskraft med höga digitala kompetenser och i den snabba utvecklingen finns ingen tid att förspilla. Programmering och IT-kunskap bör därför införas som skolämne i grund- och gymnasieskolan.

I dagsläget fungerar inte Arbetsförmedlingen som den borde. Detta skapar problem för arbetsökande, lokala företag och kommunerna. Problemet påverkar den kommunala ekonomin genom att utbetalningen av försörjningsstöd ökar när Arbetsförmedlingen inte klarar sitt uppdrag. Ett helhetsgrepp behöver tas för att förbättra de lokala arbetsmarknaderna.

Åtgärder:

- I dialog med region, kommun och näringsliv skapa kunskap om inom vilka branscher och yrken som kompetensförsörjningen brister.
- Stärka den regionala samverkan kring yrkesutbildningar
- Skapa *Lärcentrum* för utbildningar inom lokala bristyrken.
- Tillhandahålla de gymnasiala program som kan bidra till att kompetensförsörja det lokala näringslivet.
- Möjliggöra och vara delaktiga i att bygga lättillgängliga system för validering inom olika yrken.
- Tillhandahålla kommunal vuxenutbildning i olika former.
- Att alla elever ska erbjudas möjligheten att bli UF-företagare under sin skolgång.
- Verka för att programmering införs som skolämne i grund- och gymnasieskolan.
- Verka för att avskaffa Arbetsförmedlingen.

Regelförenkling

Sveriges företagare stöter dagligen på onödigt regelkrångel som är ineffektivt och försvårar deras möjlighet att utveckla sin verksamhet. En företagare har i dag 1 200 lagar, 2 200 förordningar samt 8 100 föreskrifter och allmänna råd att förhålla sig till. Detta innebär både hisnande kostnader för den enskilde företagaren men även att värdefull tid går till spillo. Moderaterna ska verka för minskad regelbörda.

Regelkrångel uppstår både ur hur regler utformas, men också i hur myndigheter väljer att tolka och tillämpa regelverken. Situationen har förvärrats genom att berörda myndigheter fastställer nya regler utan att tillräckligt belysa hur dessa effekter påverkar företagen. Sverige behöver en ny politisk beslutsprocess som leder till minskad regelbörda och att kostnaden för regelefterlevnad sänks.

Det första steget i arbetet med att effektivisera och digitalisera de kommunala processer som berör lokala företag är att skapa sig en så heltäckande bild som möjligt över nuläget. Man behöver kartlägga och få koll på alla de tillståndsförfaranden som företagare möts av, de spår deras ärenden genomgår och veta hur processerna ser ut som leder fram till beslut. I detta arbete måste såväl företagorganisationer, lokala företag och expertis från berörda förvaltningar involveras och samarbeta nära. När nulägesbilden etablerats kan man tillsammans identifiera de förfaranden som företagen upplever vara mest tungrodda och tydligare se vilka kommunala processer som är onödigt långdragna och komplicerade. I det här steget kan man också se hur dessa bäst kan digitaliseras och förenklas. Det är också viktigt att regler är välmotiverade.

Det är mycket vanligt att företag baserade i en kommun också bedriver verksamhet i grannkommunerna. Det understryker behovet av tät koordinering inom varje region, så att inte kommungränser får utgöra oskäliga hinder. Samarbete är A och O när det gäller digitalisering. De flesta kommuner är på egen hand alldeles för små för att utveckla, sköta och använda egna digitala program. Genom att samarbeta om regelförenkling genom digitalisering på regional basis kan man ägna mer tid, kraft och pengar till att utveckla de allra bästa dataprogrammen och processerna. Då slipper 290 kommuner uppfinna hjulet själva, utan kan istället dra nytta av gemensamt poolade erfarenheter och teknisk kompetens. Med gemensamma krafter får man upp servicenivån och effektiviteten. Detta möjliggör för lokala företag att växla upp sina verksamheter och enkelt expandera.

Varje år lämnar svenska företag in cirka 96 miljoner blanketter till 90 olika myndigheter. Reformen "en dörr in", d.v.s. en plattform där företagare lämnar in uppgifter en gång, på en plats där uppgifterna sedan slussas vidare till aktuell myndighet, behöver utvecklas vidare. Konceptet "en dörr in" bör även gälla för andra myndighetskontakter, till exempel inom företagsrådgivning och företagsstöd, liksom möjligheten att dela information mellan kommuner.

I en gemensam företagarportal på nätet, som alla samarbetande kommuner länkar till, kan företagaren snabbt sätta igång valfritt tillståndsförfarande och välja den eller de kommuner där processen ska sättas igång. Med digitala och standardiserade förlopp kan högre effektivitet uppnås, vilket sparar tid för företagaren och pengar för skattebetalarna.

Uppskattningsvis hälften av företagets regelbörda härstammar ur EU-lagstiftning. För att inte skapa konkurrensnedvridningar är det av stor betydelse att utgångspunkten är att EU-direktiv

ska införas på miniminivå i den nationella lagstiftningen. Det bör även införas krav på tydligare redovisning i konsekvensutredningar i samband med genomförande av EU-lagstiftning. Konsekvensutredningarna ska innehålla en beskrivning av det för företagen minst ingripande sättet att genomföra rättsakten. I EU har Moderaterna drivit igenom ett mål om att den administrativa bördan för småföretag ska minska med uppemot 30 procent. Moderaterna ska verka för att samma målsättning nu fastställs i Sverige. Kommun- och regionpolitiker bör ha som ständig ambition att verka för att minska onödig byråkrati. Arbetet med regelförenklingar är välkommet i alla nämnder och förvaltningar med speciellt fokus på detaljplaner, bygglov, miljö- och hälsotillstånd, alkoholtillstånd och tillsyn. Inte minst är det viktigt att samordna tillsynen för de företagare som är beroende av flera tillstånd.

Åtgärder

- Moderaterna ska verka för att Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tar fram riktlinjer för regioner och kommuner när det gäller att beräkna den administrativa bördan för företag vid nya beslut och därefter sträva efter att etablera en målsättning om minskad regelbörda.
- Moderaterna ska verka för att konceptet "en dörr in" ska införas i Sverige.
- På kommunal och regional nivå kontinuerligt verka för att minska onödig byråkrati.
- Sträva efter ett uppgiftslämnande en gång inom samma kommun (för flera olika företagsärenden från samma företag)

Attityd och myndighetsutövning

Alla företagare har rätt att kräva att myndigheterna arbetar med sin servicekultur och ständigt förbättrar och anpassar verksamheten efter kundens behov. Myndigheterna ska ha tydligt definierade servicegarantier som visar vilken service man som företagare ska kunna förvänta sig. Det ska även tydligt framgå hur företagen kompenseras ifall en myndighet inte lever upp till garantin, samt den angivna tiden inom vilken ärendet ska vara färdigbehandlat. Om den angivna tiden överskrids, bör ett vitesbelopp utgå till ansökande företag.

I samtliga kommuner bör *Rättviksmodellen* tillämpas. Rättviksmodellen har för många kommuner inneburit en snabb och positiv förändring av företagsklimatet. Modellen innebär bland annat att när förskottsbetalning för tillsyn slopas, och ersätts med rådgivande dialog och faktura, uppstår en positiv attityd mellan kommunen och företagarna. Sverige bör få till en lagstiftning som omöjliggör för kommuner att ta ut avgifter för tillsyn som inte utförs.

Såväl kommuner som regioner bör verka för att tillsyn och tillståndsprocesser löper så smidigt som möjligt för företagen. I kommunen bör tillsyn samordnas och utföras på ett sätt som tar minsta möjliga tid i anspråk för företagaren och orsakar minsta möjliga kostnad. Det finns även ett värde i en regional samordning för att hjälpa företag som har verksamheter i fler kommuner. Det är ett problem att tillämpningen ser olika ut inom olika myndigheter och kommuner, att exempelvis företag med verksamheter i olika kommuner inom en region tvingas söka samma tillstånd i flera kommuner.

Det är viktigt att kostnaderna för tillstånd hålls så låga som möjligt för företagen, samtidigt är det

viktigt att skattekollektivet inte står för tillståndskostnaderna. Därför måste kommunerna organisera sitt arbete med tillstånds- och tillsynsarbete så effektivt som möjligt. Vidare bör kommunerna ständigt utvärdera kontroll- och tillsynsarbetet i syfte att hela tiden effektivisera sitt arbete.

Digital företagservice är viktigt. Myndigheter måste kunna möta upp företagare som är såväl "early adopters" som "late bloomers" när det gäller teknik och digital utveckling.

Alla kommuner bör ansluta sig till *Insikt-undersökningen*⁴, där det mäts hur företagen upplever bemötandet då de ansökt om brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd.

Det ska vara enkelt för företagare att komma i kontakt med kommunen, och det är viktigt att kommunen organiserar sig på ett sätt som erbjuder företagarna hög servicenivå och förenklar alla nödvändiga processer.

Den som startar eller driver ett företag är expert på sin verksamhet, men det är kommunen som är expert på de kommunala regelverken. Kommunen ska möta företag med respekt, en lösningsorienterad inställning och fokusera på att ge råd och vägledning för att det ska bli rätt. Alla tjänstepersoner som har företagsärenden ska utbildas i ett serviceinriktat förhållningssätt och det ska vara en självklar del när kommunen rekryterar, kompetensutvecklar och lönesätter handläggare och inspektörer."

Åtgärder:

- Kommunerna ska införa servicegarantier med tydligt angivna tidsfrister och kompensation till företagaren när kommunen inte lever upp till garantin.
- Kommunerna ska arbeta efter *Rättviksmodellen*.
- Kommuners tillstånds- och tillsynsverksamhet ska fokusera på att göra det lätt att göra rätt. Tillsynsavgifterna efterhandsdebiteras.
- Kommunerna håller kostnaderna för tillstånd så låga som möjligt.
- Kommunerna ska ansluta sig till *Insikt-undersökningen*.
- Kommunerna ska utbilda alla tjänstepersoner med företagskontakter i hur man ger bra service och vägledning.

Upphandling

Det är ett välkänt faktum att stelbenta byråkratiska processer försvårar småföretagens möjligheter att delta i offentliga upphandlingar. För att kunna bryta tendenser till oligopol som finns på upphandlingsmarknaden i stora delar av Sverige, behöver regelverk och arbetssätt förändras så att även småföretag fullt ut kan delta. Det skulle säkerställa att medborgarna får maximal utväxling för sina skattepengar och samtidigt stärka svenskt företagande.

Den offentliga upphandlingen i Sverige uppgår till cirka 700 miljarder kronor per år⁵. Summans storlek visar hur viktigt det är att marknaden fungerar effektivt – annars riskerar betydande belopp av skattebetalarnas pengar att förspillas.

I dagsläget utestängs en stor del av de svenska företagen från upphandlingsmarknaden. Det kan vara komplicerat för en småföretagare att lämna ett anbud när beställaren har omfattande krav på till exempel referensuppdrag och omsättning. Med sådana begränsande, ibland omotiverade, krav är det mer sannolikt att ett bolag med stora ekonomiska resurser vinner upphandlingen. Många mindre företag väljer då att inte ens försöka och storföretagens dominans befästs. Detta skapar stagnation och en marknad som inte blir innovativ. Svensk offentlig sektor – och det svenska samhället – har inte råd att finna sig i en situation där de små företagens idéer och potential bortses från.

Många småföretag vittnar om problemet med överklaganden av upphandlingar från stora företag. Detta bör uppmärksammas av upphandlingsenheterna med målet att förbereda och genomföra upphandlingarna på ett sådant sätt att långdragna överklagandeprocesser kan undvikas i möjligaste mån. Flertalet kommuner jobbar med informationsträffar inför upphandlingar i syfte att förenkla anbudsgivandet och minska missförstånd. Detta vill Moderata företagarrådet uppmana fler kommuner till att börja med.

Många kommuner, i synnerhet de mindre kommunerna, har svårt att rekrytera kompetenta upphandlare. Det kan finnas anledning att se över hur vi utbildar fler kompetenta medarbetare för att säkerställa en så effektiv upphandling som möjligt.

Moderaterna ska verka för att underlätta för små och medelstora företag att få tillträde till upphandlingsmarknaden. Därför bör kommuner och regioner använda sig av funktionsupphandling, direktupphandling samt uppdelad upphandling.

Funktionsupphandling är en upphandlingsform som effektivt skulle kunna främja såväl ökad konkurrens, som innovation och entreprenörskap. Den ger offentliga aktörer möjlighet att ställa krav utifrån mål eller resultat, vilket kan sporra framväxten av nya innovativa lösningar. I vissa fall vet inte beställaren exakt vad som finns på marknaden, det kan till och med vara så att produkten eller tjänsten inte finns på marknaden ännu. Med funktionsupphandlingen får nya, delvis oetablerade leverantörer, möjlighet att komma med nya, smarta lösningar.

Sannolikt behövs ramavtal för att kunna säkra leveranser av kritiska produkter. Men det kan medföra inlåsnings effekter. Enstaka produkter och tjänster kan istället direktupphandlas till exempel genom dynamiskt inköpssystem, ett elektroniskt verktyg vid offentlig upphandling som syftar

---

5 <https://www.konkurrensverket.se/upphandling/statistik/>

till ökad konkurrens och flexibilitet för att uppnå optimalt utnyttjande av offentliga medel. Det är öppet för nya leverantörer under giltighetstiden, och antalet leverantörer får inte begränsas. Det innebär att fler blir en del av marknaden, och att skattebetalarna vid varje givet läge får högre priskonkurrens för sina skattepengar. Därför bör möjligheten att direktupphandla upp till ett visst belopp, utöver ramavtal, utredas.

Istället för att upphandla på ett helt fält går det att specificera redan i upphandlingen vad som behövs. På så sätt ges små och medelstora företag möjlighet att ta fram en nischad produkt och bli dellerleverantörer, det vill säga dela upp upphandlingen.

Lärdomarna av vad som fungerat, och vad som inte gjort det under covid-19-pandemin måste tas tillvara, så svenska offentliga upphandlingar kan bli mer effektiva än tidigare. Och i takt med att den offentliga sektorns resurser blir alltmer skrala behöver gamla invanda arbetssätt i högre grad ifrågasättas och högre effektivitet eftersträvas.

Sverige måste ta tillvara all den uppfinningsrikedom och kunskap som finns i landets småföretag – och inte utestänga dem. Med mer fokus på funktion och innovation, och mindre på bakåtsträvande detaljreglering, kan småföretagens konkurrenskraft stärkas.

Utmaningsrätt för företag bör införas i alla kommuner, så de företag som visar att de kan bedriva verksamheten effektivare och bättre än kommunen eller regionen, får rätt att konkurrera. Det ger skattebetalarna mer valuta för pengarna och bättre möjligheter för det lokala näringslivet.

När kommunen bedriver affärsverksamhet och ger sig själv oschyssta fördelar gentemot företag sänder det en förödande signal till det lokala näringslivet. Ingen lockas att investera i en kommun där kommunen konkurrerar mot företagen. Kommunen ska fokusera på att vara kommun och låta företagarna vara företagare. Därför ska kommunen ta fram en policy som tydliggör att kommunen inte ska ägna sig åt osund konkurrens gentemot näringslivet och genomlysa verksamheten för att säkerställa att hela organisationen följer policyn.”

Åtgärder

- Regioner och kommuner bör använda sig av funktionsupphandling, direktupphandling samt uppdelad upphandling för att genomföra mer effektiva upphandlingar.
- Utmaningsrätt bör införas i kommuner och regioner.
- Kommuner och regioner ska ta fram en skarp policy om kommunal säljverksamhet.
- Kommunal och regional verksamhet ska genomlysas för att säkerställa att ingen osund konkurrens förekommer.
- Särskild utbildning för tjänstepersoner som arbetar med upphandling bör tas fram på nationell nivå.

Finansiering

Att ha en trygg och någorlunda förutsägbar ekonomi är det fundament som företagare står på. Och det finns mycket för kommuner, regioner och stat att göra för att förbättra de ekonomiska villkoren – utöver en reformerad skattepolitik. Ett första steg är att se över hur kommuner och regioner samarbetar i näringslivsfrågor.

Sedan några år tillbaka har landets alla regioner det regionala utvecklingsansvaret, där en betydande del av näringslivspolitikerna i länen ligger. I dag handlar en stor del av detta om att fördela EU-medel till satsningar på näringslivet. I grund och botten är vi moderater övertygade om att skattetrycket i landet skulle kunna sänkas genom att förändra systemet med tunga och byråkratiska transfereringar via EU, inte sällan med många och onödiga led. Men så länge stora belopp finns att fördela så är Moderaternas roll att verka för att de används effektivt och att satsningar verkligen går till att stärka företagandet i hela landet så största möjliga tillväxt uppnås.

Vad gäller finansiering som sker via medel från EU:s strukturfonder, och som hanteras på regional nivå, ska utgångspunkten vara en gedigen analys av regionens behov. Dessa kan även fylla en funktion då till exempel banker inte behandlar investeringar likvärdigt i olika delar av landet. På så sätt kan medlen riktas tydligare och mer långsiktigt och få bättre effekt. Likaså bör uppföljning och mätning av vad som åstadkommit ersätta den kostnadsredovisning som i allt för stor utsträckning är praxis i dag.

I dag är fördelningen av riskkapital mycket ojämn och hamnar ofta i storstadsområdena – ett uppenbart marknadsmisslyckande. Här har Almi en speciell roll att säkerställa finansiering för näringslivet i hela landet. Det finns även goda exempel på regioner och kommuner som jobbar med inkubatorer för att hjälpa nya företag att utveckla sina affärsmodeller.

I många kommuner ligger avgifter och taxor på en för hög nivå. Många av dessa kostnader kan inte företagen välja bort, därför bör kommuner och regioner göra en översyn kring vilka kostnader de ålägger sina företagare. Avgifterna ska inte vara utformade som skatter. Ett exempel är alkoholaavgifter baserade på omsättning, som kan jämföras med en kommunal restaurangskatt. Avgifter som utgår från tid och har ett tak, samtidigt som löpande avgift debiteras dem som fuskar eller slarvar gör att skötsamma och framgångsrika krögare inte subventionerar de som gör fel. Det är mer rättvist och företagsvänligt. Översynen bör syfta till att i så stor utsträckning som möjligt sänka de kostnader företagen har till den service de erbjuder i sin kommun eller region.

Investeringar är en viktig del av det lokala företagandet, under de kommande åren kommer offentliga investeringar som gynnar lokala och svenska företag vara mycket viktiga för arbetsmarknaden och lönsamheten. I kommunala och regionala investeringsplaner bör riktlinjen vara att i största möjliga mån använda små och medelstora företagare.

Ett tydligt fokus på kärnverksamheten och en ambition att lägga ut så mycket som möjligt på entreprenad bör gälla. Det är viktigt att även kritiskt granska den verksamhet kommunen bedriver för att stötta företag – inte sällan utförs arbeten och insatser som hade kunnat utföras av en företagare. För att undvika detta är en så kallad *konsultcheck* ett bra alternativ. Det innebär att ett företag kan få stöd för ett utvecklingsarbete, som ett annat företag har utfört. Det är ett sätt att finansiera att företag hjälper företag.

Åtgärder

- Regioner och kommuner samverkar mer strukturerat i näringslivsfrågor.
- Regioner och kommuner arbetar med investeringar som underlättar för lokalt företagande.
- Regioner och kommuner aktivt sänker kostnadstrycket för företagarna.
- Regioner och kommuner arbetar med exempelvis inkubatorer för att stötta nya företag och öka deras lönsamhet.
- Regioner och kommuner arbetar med konsultcheckar för att hjälpa företag med extern kunskap.
- Användande av medel från EU:s strukturfonder ska utgå från analys av regionens behov och gynna den långsiktiga tillväxten.

Konkurrenskraftig skattenivå

En konkurrenskraftig kommunal och regional skattesats är viktig i flera avseenden för det lokala företagsklimatet. Fastän de inte betalas av företaget, så betalar både företagaren och dennes anställda kommunal- och regionskatt. En låg skattesats gör kommunen och regionen mer attraktiv att flytta till för den som är egenföretagare. För den företagare som har anställda blir det lättare att locka kompetens till en kommun där skatten ligger på en konkurrenskraftig nivå. För de som redan bor i kommunen innebär det bättre lönsamhet för egenföretagaren och mer i plånboken för de anställda i företagen.

Att reflexmässigt höja skatten när inte budgeten går ihop är en kortsiktig åtgärd som i bästa fall bara är konstgjord andning för ekonomin, men i värsta fall sätter igång en negativ spiral där allt färre tycker det är attraktivt att driva företag och arbeta. Istället för att höja skatten behöver kommunerna och regionerna effektivisera sina verksamheter och skala bort sådant som inte ger uppenbara mervärden. Därtill behöver man fokusera hårt på att skapa mer gynnsamma förutsättningar för företag att kunna växa och anställa.

Eftersom en stor andel av företagarna tar ut relativt låga löner är kommunalskatten den största skatteutgiften, och är därmed av stor betydelse. För företagare som grupp blir därmed kommuner med låg kommunalskatt mer attraktiva än de med högre skattetryck. Dessutom är det både rätt och rättvist att kommunerna gör allt de kan för att hålla nere sina utgifter. Detsamma gäller självklart regionerna.

Åtgärder

- Kommuner och regioner håller nere sina utgifter så skattetrycket kan hållas så lågt som möjligt.

Trygghet

I en rapport från Svenskt Näringsliv⁶ uppger sex av tio företag att de har utsatts för någon typ av brott. Lika många anser att brottsligheten är ett problem. Enligt Svenskt Näringsliv uppgår de direkta kostnaderna för brottslighet till 40 miljarder kronor per år för Sveriges företag⁷. Men den totala kostnaden, om man räknar in till exempel brottspreventiva åtgärder, försäkringspremier och produktionsbortfall, uppgår till cirka 100 miljarder kronor årligen.

Gator och industriområden som är dåligt upplysta, eller parkeringsplatser med sämre uppsikt ökar risken för inbrott och skadegörelse. Genom att aktivt arbeta med belysning och siktlinjer kan tryggheten öka och brottsligheten kopplat till enskilda platser minska.

Genom att snabbt åtgärda skadegörelse och klotter ökar förhoppningsvis den sociala pressen på att inte återuppta skadegörelsen. Detta enligt den så kallade "broken-windows"-teorin, som bygger på att små mängder oordning i ett område föder mer oordning, som i sin tur kan leda till grövre brottslighet. Därför bör tidiga insatser användas för att bryta negativa spiraler.

På glesbygden upplever många företagare sig särskilt utsatta för brottslighet. Dels handlar det om ligor som stjälar redskap, fordon och drivmedel, men många företagare inom djurhållning blir också utsatta för hot och sabotage från djurrättsaktivister.

I takt med att polisbristen blivit allt mer akut har flertalet kommuner ansökt om, och fått tillstånd för, ordningsvakter att verka i stadskärnorna. Förutom att anlita ordningsvakter inom begränsade områden kan kommunen även samverka med fastighetsägare och näringsidkare om väktartjänster och kameraövervakning. Viktigt är dock att samverkan utformas på ett konkurrensneutralt sätt.

Kommuner som äger fastigheter bör aktivt arbeta med att undersöka potentiella hyresgäster för att inte hyra ut till kriminella. De kommunala bostadsbolagen har en viktig uppgift i att se till att hyresgäster inte använder lägenheter för illegal verksamhet, eller hyr ut dem svart.

Det är viktigt att kommuner inte ingår i upphandlingar med kriminella. Kommunen bör agera offensivt i att undersöka anbudsgivare för att motverka exempelvis svarta löner och därmed oschysst konkurrens.

Den kommunala tillsynsverksamheten vad gäller till exempel livsmedel, tobak och alkoholtillstånd, men även räddningstjänst, kan spela en viktig roll i såväl brottsprevention som för att hjälpa polisen. Genom att samverka och utbyta information med såväl polis som privata fastighetsägare kan den kommunala tillsynen både agera brottspreventivt och hjälpa de brottsbekämpande myndigheterna.

En stor del av problemen kring otrygghet och brottsutsatthet bland företagare är kopplat till gängkriminalitet. Gängkriminaliteten kan ta sig olika uttryck men finns över nästan hela landet. Förutom tidigare uppräknade åtgärder kan kommunen motverka gängkriminalitet genom att förhindra nyrekrytering, samt arbeta med avhopparverksamhet. Arbetet med att hindra nyrekrytering till kriminella gäng bör ske redan i skolan, och genom samverkan mellan olika aktörer som socialtjänst, skola och polis. Alla kommuner bör dessutom ha heltidsaktivering som motprestation

6 https://www.svensktnaringsliv.se/fragor/nsd/brottslighetens-kostnader-2020_778646.html

7 https://www.svensktnaringsliv.se/fragor/nsd/brottslighetens-kostnader-2020_778646.html

för bidrag. Det minskar sysslösheten samtidigt som risken för att rekryteras till kriminella gäng minskar när tiden går åt att söka jobb och delta i kompetenshöjande aktiviteter.

För att effektivt kunna motverka gängkriminalitet krävs kunskap och ett nära samarbete med rättsvårdande myndigheter. Alla kommuner bör ha en nära och konkret samverkan med polisen kring de här frågorna.

För att ta ett kommunalt grepp om trygghetsfrågan för det lokala näringslivet bör kommunen upprätta företagsdialoger vid sidan av medborgardialoger.

Åtgärder

- Kommunerna implementerar aktivt ett trygghetsprogram som inkluderar trygghetsskapande arbete för företag och näringsidkare samt upprättar företagsdialoger.
- Kommunerna tar fram en funktion som samordnar det kommunala trygghetsskapande arbetet i dialog med företag och näringsidkare.
- Kommunerna i utformningen av offentliga miljöer, tar i beaktande trygghetsskapande aspekter från antagande av översiktsplan, detaljplaner och bygglov.
- Kommunerna möjliggör samverkan med företag och näringsidkare vad gäller ordningsvakter, samverkan kring väktartjänster och kameraövervakning.
- Kommunerna arbetar med hur de undviker att göra affärer med kriminella aktörer.
- Kommunerna arbetar med den kommunala tillsynen och arbetar brottspreventivt gällande alkoholtillstånd, miljötillstånd och brandskydd.
- Kommunerna arbetar för att förhindra nyrekrytering till kriminella gäng samt bedriver avhopparverksamhet.

Digitalisering

Den digitala infrastrukturen är helt avgörande för hur företagen i hela landet kan fortsätta utvecklas. Men den digitala ojämlikheten i landet är stor. Till följd av covid-19-pandemin har alltfler invånare tvingats arbeta hemifrån, behovet av digitala möten har ökat och kommer sannolikt fortsätta göra det.

En modern och digital kommunal förvaltning är en grundförutsättning för ett gott företagsklimat. Pappersarbete och administrativa bördor rankas i alla mätningar högt när företagare får peka ut de främsta hindren för sina företags utveckling. Varje kommun behöver arbeta målmedvetet för att slipa ned de trösklar som den stora regelbördan innebär och genom moderna digitala lösningar kan administrativa processer förkortas och förenklas avsevärt till gagn för såväl skattebetalare som småföretagare.

I delar av landet har knappt varannan fastighet bredband via fiber. Detta påverkar företagens utvecklings- och innovationskraft, särskilt på glesbygden. Som företagare måste man kunna kräva en stabil uppkoppling och hög överföringskapacitet oavsett var i landet företaget ligger, inte bara för att säkra digital kommunikation utan också för att många styr- och kontrollprocesser är beroende av bredband.

Om Sverige ska kunna upprätthålla ett bra företagsklimat och stå sig internationellt måste stora reformer och kraftfulla satsningar göras, inte minst från staten. Både fiber och trådlösa lösningar måste skyndsamt byggas ut. Samtidigt måste den politiska nivån arbeta med att se över lagstiftning och regelverk avseende digitalisering. Det är i flera fall lika angeläget att bygga ut bredbandet som det är att bygga ut vägar, därmed bör dessa likställas och lika prioriteras. För att öka prioriteringen av utbyggnaden av bredband bör det klassas som nationell infrastruktur. Även om utvecklingstakten är väldigt hög måste det finnas en strävan efter enkla regelverk som också är långsiktiga.

Kommuner och regioner bör kartlägga de tillståndsförfaranden som företagare möts av, och tillsammans med företagarorganisationer, lokala företag och expertis från berörda förvaltningar identifiera vad som kan digitaliseras och förenklas.

Det är vanligt att företag med bas i en kommun, även bedriver verksamhet i grannkommunerna. Det måste finnas plattformar för kommunala och regionala samarbeten så inte kommungränser utgör oskäliga hinder. Genom att samarbeta om regelförenkling via digitalisering på regional basis går det ägna mer tid, kraft och pengar till att utveckla de allra bästa dataprogrammen och processerna. I en gemensam företagarportal på internet, som alla samarbetande kommuner länkar till, kan företagaren snabbt sätta igång valfritt tillståndsförfarande och välja den eller de kommuner där processen ska sättas igång. Med digitala och standardiserade förlopp kan högre effektivitet uppnås.

I dag finns gott om upparbetade och välfungerande initiativ inom flera områden. Tillväxtverkets hemsida <https://www.verksamt.se/home>⁸ är ett exempel, liksom initiativet *Serverat*⁹ som förenklar företagens uppgiftslämnande och deras kontakter med myndigheter.

Man bör också se vilka tillståndsprocesser som lämpar sig för Robotic Process Automation som är ett sätt att med automatik göra repetitiva uppgifter som tar mycket av kommunala handläggares tid i anspråk utan att egentligen kräva mänsklig kontroll. Det kan avsevärt förkorta och förenkla beslutsprocesser och hålla nere de avgifter företagen måste betala och den tid de måste vänta på att få grönt ljus från kommunen. Lunds kommun är ett exempel att lära av i det här avseendet.

Det finns många affärsmöjligheter i offentliga data som kommunerna behöver tillhandahålla på beställning, men kan vara svår för en enskild företagare att hitta med automatik och utan att behöva navigera en kommunal snårskog. Kommuner bör tillgängliggöra mer av sin data genom så kallade "öppna data-reformer", så att företag kan söka, hitta och skapa affärsmodeller av offentliga data (bland annat kartor och statistik).

Sverige har under många år varit en teknisk stormakt och i dag finns det många företag som jobbar med innovationer och digitala lösningar som riktar sig mot kommuner och regioner. Därför är det avgörande att kommuner och regioner använder denna nya teknik och dessa företag istället för att utveckla egna kopierade lösningar.

---

8 <https://www.verksamt.se/home> är de svenska myndigheternas gemensamma webbplats för information och tjänster till företag. Webbplatsen drivs av Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Bolagsverket och Skatteverket.

9 <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/forenkling/digital-forenkling-serverat.html>

Åtgärder

- Verka för att den statliga finansieringen av bredbands- och 5G-utbyggnaden utökas.
- Ta fram en nationell investeringsplan för digitalisering.
- Verka för att lagstiftning och regelverk gällande digitalisering blir enkel, överskådlig och långsiktig.
- Kommuner och regioner ska inventera sin administration och införa digitala lösningar som förenklar och effektiviserar processer.
- Verka för att kommunala och regionala plattformar skapas för att förenkla digitala samarbeten.
- Kommuner och regioner öppnar för att fler företag får möjlighet att leverera digitala lösningar.
- Verka för att klassa bredband som nationell infrastruktur.

Plan och bygg

När ett företag avser att etablera sig i en kommun, eller utveckla sitt företag genom expansion, måste det ske på ett enkelt och välkomnande sätt. Facit på detta är hur smidigt företagarna upplever att kommunen hanterar planprocesserna.

För att öka takten i nya företagsetableringar och utveckling av befintliga företag där de redan verkar, krävs kraftfulla reformer på nationell nivå. Moderata företagarrådet anser att plan- och bygglovsprocessen bör effektiviseras, främst genom stärkt översiktsplan och begränsat krav på detaljplan. Byggreglerna ska fortsatt förenklas. Samtidigt är det av största vikt att de myndigheter som är involverade i byggprocesser blir mer effektiva och att tendenser till myndighetsaktivism inte förekommer. En annan stor bromskloss i dag är de långa handläggningstiderna på Lantmäteriet.

Mer byggklar mark i attraktiva lägen för verksamheter och bostadsbebyggelse behöver tillgängliggöras genom att generella skydd minskas och görs mindre stelbenta, samt att bullerreglerna anpassas till dagens byggteknik och rådande omständigheter. I dag leder hårda tolkningar av strandskyddsreglerna till att många kommuner inte kan nyttja värdefull mark. Kommunerna bör intensifiera dialogen med länsstyrelserna om att frigöra mer mark nära vatten. Trots nationella bromsklossar kan mycket göras för att förenkla för företagsetablering och utveckling lokalt när det gäller byggnation.

Kommuner och regioner ska alltid respektera och värna äganderätten, och bör därför vara restriktiva med tillskapandet av nya riksintressen och naturreservat, och när nya tillskapas bör de vara väldefinierade och välmotiverade. Samtidigt måste berörda markägare få en rättvis ekonomisk ersättning.

Detaljplaneprocessen är långsam, komplicerad och ibland onödig. Ofta utformas detaljplaner väldigt snävt, trots att det inte behövs. Onödigt långtgående detaljkrav förvärrar etablering och omställning och därför bör moderatledda kommuner verka för att minimera lokala begränsningar. Sedan bör en förstärkning av översiktsplanen juridiskt göras för att göra det möjligt att direkt utifrån översiktsplanen bevilja bygglov utan mellanliggande detaljplaneprocess. Kommunerna bör i största möjliga mån nyttja Plan- och bygglagens klausul om när detaljplaner inte behövs.

Det är även viktigt att låta de som vill bygga få delta i framtagandet av förslag på detaljplan istället för att kommunen ska göra det. Kommunens uppgift blir istället att bistå med service och sedan att anta detaljplanerna.

En annan möjlighet för att snabba på processen är att inrätta en bygglovsakut där ett företag mot en höjd avgift snabbt och enkelt kan få hjälp med sitt bygglov. Parallellt med detta bör även kommunerna se över sina regelverk och riktlinjer så inte fler begränsningar än nödvändigt läggs ovanpå lagstiftningen gällande utformning, såväl för lokaler till näringslivet som bostäder.

Åtgärder

- Verka för att plan- och bygglagen reformeras och förenklas.
- Införa flexibla regler.
- Avskaffa det generella strandskyddet och ge möjlighet till mer strandnära mark.
- Ta bort kommunernas rätt att tillskapa naturreservat och utvärdera befintliga reservat.
- Införa tydliga tidsgränser för kommuner och övriga myndigheter för planprocessen.
- Ha mindre detaljstyrning genom en stärkt juridisk status för översiktsplanen och upprättande av detaljplan i färre situationer.
- Pröva relevansen i detaljplanernas begränsningar, för att uppnå en högre flexibilitet där det är möjligt.
- Arbeta mer restriktivt med tillskapande av nya riksintressen.
- Införa bygglovsakuter för snabbare service i plan- och byggfrågor.
- Kommunerna förenklar sina byggregler och policys för utformning och inte inför hämmande tillägg till befintlig lagstiftning.

Infrastruktur

För företagarna är en god infrastruktur avgörande när det gäller att transportera både gods och människor. För att företagen ska kunna rekrytera rätt personer med rätt kompetens måste det finnas möjlighet att kunna pendla till och från jobbet, på ett säkert, kostnads- effektivt och tidseffektivt sätt. Något som inte är självklart i hela Sverige, och leder till att arbetsmarknadsregionerna blir onödigt små, vilket i sin tur resulterar i att kompetensbristen blir större än den hade behövt vara.

För att få igenom de bästa och mest effektiva satsningarna på infrastrukturen krävs stora arbetsinsatser och investeringar av såväl staten som regioner och kommuner. Alla regioner bör ta fram regionala styrdokument som prioriterar viktiga logistikflöden, samt göra en kartläggning av den regionala trafikutvecklingen och pendlingsmönstren, men även hålla uppsikt över näringslivets utveckling.

Regionerna har i dag ett stort ansvar för kollektivtrafiken och att denna primärt är uppbyggd och prioriterad för förenklad pendling till jobb och skola.

Kommunerna är en viktig aktör vad gäller att planer och tillstånd är förberedda för stora vägbyggen och att miljön kring stationsområden är ändamålsenlig. Detsamma gäller ny mark för industri som ska anpassas till rådande infrastruktur och transportflöden.

Många vägar och järnvägslinjer i Sverige är i dag kraftigt överbelastade med godstransporter. Det är trångt i Sveriges transportsystem och det finns en uppbyggd infrastruktukskuld, där både underhåll och nybyggnation är kraftigt eftersatt i stora delar av landet. I dag är den tunga basindustrin lokaliserad till hela Sverige, det innebär att långa och tunga transporter kör runtom i hela landet, med ett accelererande slitage som följd. Samtidigt finns ledig kapacitet i hamnarna och gods skulle i högre utsträckning kunna färdas via vattenvägar. Särskilt viktig är Göteborgs hamn, landets enda hamn med transocean verksamhet. Ett stort problem är dock att vägarna till och från hamnen inte har tillräcklig kapacitet, något som bör prioriteras både regionalt och nationellt.

I dag inkluderas inte framtida samhällsekonomiska bedömningar, samtidigt som det ofta förekommer felaktiga beräkningar av bland annat totalkostnaden. De stora projekten förläggs oftast i de tätbefolkade områdena, även om många tunga transporter sker på annan ort. Dessutom blir det missvisande avseende trafik kopplad till besöksnäringen då man räknar medeltrafik på helårsbasis, även då verksamheten är säsongsbetonad.

För att utveckla Sveriges infrastruktur behövs det mer pengar till nyinvesteringar, drift och underhåll. Samtidigt sker en svag produktivitet utveckling inom anläggningsbranschen. Genom att uppmuntra till fler samarbeten mellan offentliga och privata företag som verkar inom infrastrukturområdet, kan det leda till ökad innovationskraft, kunskap och investeringar. Det behöver även skjutas till ytterligare nationella medel till de regionala infrastrukturplanerna. Förseningar och fördröjning har gjort att dessa redan i dagläget är underfinansierade och fortsätter detta riskerar många projekt att utebli eller se stora förseningar.

De senaste åren har försöksprogram med offentlig-privat samverkan diskuterats som ett sätt att involvera privata kapital i infrastrukturprojekt. Självklart innebär detta risker, men för att öka effektivitet, produktivitet och innovationskraft behöver nya arbetssätt prövas. Inte minst för att nå en bättre kostnadskontroll och kortare byggtider.

Trafikverket väljer att sänka hastigheterna på många sträckor. Detta ger förlängd tid för såväl pendling som transporter och kan leda till fler farliga omkörningar. Samtidigt blir Sverige allt mindre integrerat gentemot grannländerna på grund av infrastrukturen. Detta riskerar att bli en stor konkurrensnackdel för företagen.

I dag är det regioner och kommuner som stöttar de regionala flygplatserna, att de finns kvar i hela landet är helt avgörande både för näringslivet men även för övrig samhällsservice.

Åtgärder

- Verka för att infrastruktukskulden arbetas bort i hela landet.
- Utveckla modellen med samhällsekonomiska bedömningar vid infrastrukturprioriteringar så att både stad och land ges goda förutsättningar.
- Verka för att statligt stöd införs till de regionala flygplatserna.
- Verka för ökade medel till de regionala infrastrukturplanerna.

Energi

Ett modernt samhälle förväntas stå för en robust och klimatneutral energiproduktion. De senaste åren har företag signalerat att de inte kan bygga ut sina verksamheter eller flytta till vissa geografier, till exempel i södra Sverige.

Under de år som kärnkraftverken var i full drift fanns inga bekymmer gällande energiförsörjningen, men då S-MP-regeringen valde att subventionera vindkraft och avveckla kärnkraftsreaktorerna är energibristen ett faktum.

För att kunna utveckla företagandet, både inom de traditionella industrierna men även inom den moderna och digitala tekniken, måste Moderaterna verka för klimateffektiv och robust elproduktion som inte ställer till det för svenska exportföretag genom att leda till en högre prisnivå jämfört med konkurrerande länder.

Nationella prognoser om det framtida elbehovet behöver i större utsträckning ta in det lokala och regionala perspektiv och aktörer. Det räcker inte att Sverige som helhet har ett elöverskott om det regionalt eller lokalt råder elbrist. Både digitalisering och klimatomställning sätter stora krav på vår eltillgång och hur mycket behoven kommer öka inom den överskådliga framtiden är svåra att mäta. Därmed behöver en försiktighetsprincip tillämpas vid prognostiseringen för att inte riskera att åter hamna i ett läge där elbehovet ökar i en snabbare takt än vår elförsörjning.

Uppdelningen gällande de fyra elprisområdena i Sverige behöver ses över för att bättra kunna garantera konkurrenskraft och likvärdighet i hela landet.

Åtgärder

- Verka för att satsningar sker på nya, svenska kärnkraftsreaktorer med möjlighet till forskning och utveckling av fjärde generationens reaktorer.
- Verka för att alla klimatneutrala energislag omfattas av samma ekonomiska incitament.
- Verka för att framtida prognoser tar lokala och regionala behov i beaktning.
- Verka för en försiktighetsprincip vid prognoser om det framtida elbehovet.
- Verka för att modellen med elprisområden ses över.

Handel

Exportföretagen är på många sätt ryggraden i Sveriges ekonomi. Hälften av vårt välstånd härrör från export och av den går 70 procent till EU-marknaden. Omkring 1,3 miljoner människor i Sverige är direkt och indirekt understödda av den svenska exporten. Trots att småföretagen utgör 80 procent av Europas företag står de bara för 12 procent av exporten¹⁰. Här finns en oerhörd potential som måste tas tillvara.

Det är på många sätt svårt att driva mindre företag inom Sveriges gränser, och ännu svårare blir det på EU-marknaden. Vill man som företagare ta klivet ut på världsmarknaden utanför EU, så

kan det liknas vid en riktig snårskog. Genom information, stöd och guidning går det på lokal och regional nivå göra betydelsefulla insatser för att förenkla småföretagens tillträde till exportmarknader utomlands.

För exporterande svenska företag är EU:s inre marknad i dag av särskild vikt. Dit kan de leverera varor och tjänster utan tullar eller gränsprocedurer och även importera varor till Sverige. Gemensamma tuffa konkurrensregler har byggt en stark EU-marknad där företag tävlar på egna meriter. Sverige tjänar cirka 300 miljarder per år på den inre marknaden.

EU har frihandelsavtal med över 70 länder världen över. Frihandelsavtalen förenklar handeln för europeiska företag med dessa länder, och handeln ökar i snabbare takt med de länder som EU har avtal med. Men det finns problem med låg användning av frihandelsavtalen. Det kan vara särskilt svårt och tidskrävande för mindre företag att räkna ut om och hur de kan dra nytta av till exempel tullpreferenser. Därför bör kommuner och regioner informera om EU:s webbtjänst *Access2Markets* där företagare kan hitta all relevant information för att kunna börja exportera utanför EU.

De regioner och kommuner som gränsar till våra grannländer bör få särskild kunskap om företagets behov, och ha en nära dialog med regeringen och departement som arbetar med de diplomatiska relationerna till dessa länder på nationell nivå. Samt även informera om regeringens webbtjänst *So/vit* som erbjuder hjälp till företag som stöter på hinder på den inre marknaden.

Åtgärder

- Säkerställa att det finns en instans på regional nivå som ansvarar för informationsspridning, stöd och guidning i frågor om export och import.
- Identifiera importerande och exporterande företag inom regionen för att kunna nå ut till dem med relevant information.
- Utse en kontaktperson på expertmyndigheterna för handel, Kommerskollegium och Business Sweden.
- Relevanta regioner tar fram en egen exportstrategi för att ta in de specifika behov som företag och industrier har där.
- De regioner som har EU-representationskontor i Bryssel bör få tydlig information om hur de ska stimulera företagande.

Klimat och miljö

Genom företagets innovationskraft går det se fler tekniska lösningar inom klimatfrågan, dessutom är det svenska näringslivet väl positionerat för att bygga affärsmodeller runt ekologisk hållbarhet. Näringslivet är en nyckel i arbetet med klimatet. Därför är det avgörande hur välmående de svenska företagen är. Deras investeringar i forskning, och utveckling i produkter och tjänster som kan förbättra klimatet kan inte Sverige klara sig utan.

Välmående företag investerar mer i forsknings- och utvecklingsverksamheten. Därför är ett bra företagsklimat en förutsättning för ett bra klimat. Tillväxt är både en effekt av, och en förutsättning för ny teknik.

Där det finns marknadsmisslyckanden kan politiska beslut styra beteenden som långsiktigt är gynnsamt för klimatet. Men, det svenska näringslivet är inte isolerat från andra länder. Därför är det viktigt att dessa regleringar i möjligaste mån görs i internationella fora, i synnerhet på EU-nivå. Riksdagens beslut måste följas med ordentliga konsekvensbeskrivningar om hur den svenska konkurrenskraften påverkas. Av det följer att kommuner bör avhålla sig från att skapa särregleringar som kan öka företagets kostnadsbörda. Istället bör de försöka synka sina miljö- och klimatinitiativ så mycket som möjligt med andra kommuner och regioner.

Den cirkulära ekonomin har de senaste åren blivit en alltmer viktig ekonomisk modell där helt nya affärsmöjligheter för företag har uppstått. I dag finns en mängd företag bygger hela sin affärsidé på klimatomställningen och de som gjort den till en integrerad del av sina gamla affärsmodeller.

En viktig del av en kommuns miljöarbete är att göra det "lätt att göra rätt". För att få livskraftiga företag är det viktigt att kommuner, regioner och stat kan bistå med nödvändig infrastruktur, till exempel insamlingskärl och tömningsrutiner för avfallsfraktioner och farligt avfall, men också avgiftsstrukturer som ger rätt incitament till företagen att agera miljösmart.

I dag ligger Sverige i framkant inom många miljöhänseenden, men vägen dit har inte varit utan vissa negativa konsekvenser för företagsklimatet, där man gått för långt vad gäller pålagor på företagen med miljön som skäl. Kommunerna måste kontinuerligt se över sina olika miljömål och regler så att dessa inte blir kontraproduktiva och bromsar innovationsgraden hos företagen.

Åtgärder

- Kommuner och regioner ser över sina regelverk och avgifter så att det inte missgynnar företag som satsar på klimatomställning.
- Kommuner och regioner kontinuerligt ser över och utvärderar sina miljömål och regelverk så att de inte bromsar innovationer och utveckling.
- Kommuner säkerställer tillgänglighet i insamlingskärl och tömningsrutiner och positiva incitament i avgiftsstrukturer.

Samarbete och samordning

I arbetet med att stärka det lokala näringslivet bör ett särskilt fokus ges vikten av att minimera byråkrati och sudda ut administrativa gränser. Likaså på att stärka samarbete och samordning mellan de olika politiska nivåerna och mellan olika myndigheter. Moderaterna ska alltid våga utmana systemen i syfte att förbättra för den enskilde individen och företagaren.

Regionerna har fått ett utökat regionalt utvecklingsuppdrag, detta bör märkas och utnyttjas mer. Generellt behöver regionerna stärka sitt näringslivsperspektiv och bli mer aktiva i arbetet för ett bra företagsklimat. Till viss del försvåras regionernas arbete av en otydlig roll och att mycket ligger på länsstyrelserna. I dag är det till viss del otydligt vad region respektive länsstyrelse ska göra och därför behöver det ses över var mandat ligger och hur resurser fördelas. Kontaktvägarna är inte heller tydliga mellan regioner och länsstyrelser. Likaså jobbar kommuner och regioner väldigt olika med myndighetsutövning – det spelar stor roll var i landet man driver sitt företag och det kan skilja mycket mellan olika kommuner i samma region.

En väg framåt bör vara att identifiera så många generella lösningar som möjligt, att hitta goda exempel och sprida dessa. Regionen bör även lägga större kraft på att jämföra lagtolkningar kommunerna emellan samt erbjuda samverkansytor för kommunerna, utvärdera och hela tiden dra lärdomar av det arbete som görs för att stärka företagsklimatet.

En digital ingång för regionen som samordnar såväl kommuner som region och länsstyrelse är ett förslag i syfte att såväl samordna som utveckla den digitala myndighetsutövningen.

Inom både den kommunala och regionala organisationen måste stuprörstänket bort. Politiken måste ta en ledartröja i näringslivsfrågan gentemot tjänstemannaorganisationen och tydligt markera att frågan är viktig. Näringslivsenhetens funktion ska vara att samordna, ha koll på ärenden och följa upp myndighetsutövningens servicenivå. Övriga verksamheter inom kommunen måste känna till näringslivsenhetens arbete. Företagarfrämjandet måste genomsyra hela förvaltningen och det ska finnas en kunskap och förståelse för företagandets förutsättningar och behov, liksom för dess betydelse för välfärdens finansiering samt kommunens och regionens utveckling.

Sveriges Kommuner och Regioner behöver ha ett tydligare näringslivspolitiskt fokus och här behöver företagarfrågorna samordnas för effektivare hantering, då de i dagsläget är spridda på olika enheter.

Viktigt att komma ihåg är att kommunpolitikerns största ansvar är att kärnverksamheten håller god kvalitet och att det är ordning och reda i den lokala ekonomin. Att barn- och äldreomsorg fungerar är en förutsättning även för företagaren. Men att företagsklimatet är gott är likaså en förutsättning för att välfärden alls ska finnas.

Åtgärder

- Regionen bör jämföra lagtolkningar kommunerna emellan samt erbjuda samverkansytor för kommunerna.
- Införa en digital ingång som samordnar kommuner, region och länsstyrelse i syfte att samordna och utveckla den digitala myndighetsutövningen.
- Att Näringslivsenhetens funktion ska vara att samordna, ha koll på ärenden och följa upp myndighetsutövningens servicenivå.
- Att Sveriges Kommuner och Regioner ska samordna företagarfrågorna för effektivare hantering.

Källförteckning

Tillväxtverket. 2016.

https://tillvaxtverket.se/download/18.4f421ed5158429cdb4d2a953/1479288973208/Entrepren%C3%B6rsbarometern_2016.pdf (Hämtad 2020-12-22)

Tillväxtverket. 2019-2020. Huvudresultat från företagens villkor och verklighet 2020.

<https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-fvov-2020/2020-07-08-huvudresultat-fran-foretagens-villkor-och-verklighet-2020.html> (Hämtad 2020-12-22).

Svenskt Näringsliv. 2018. Rekryteringsenkäten 2018 Jobbskaparna larmar! Kompetensbristen ökar. https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/tcvevz_rekryteringsenkaten-2018pdf_1003306.html/Rekryteringsenkaten+2018.pdf (Hämtad 2020-12-22).

Konkurrensverket. 2020. Statistik om offentlig upphandling.

<https://www.konkurrensverket.se/upphandling/statistik/> (Hämtad 2021-01-15).

Svenskt Näringsliv. 2020. Brottslighetens kostnader 2020. https://www.svensktnaringsliv.se/fragor/nsd/brottslighetens-kostnader-2020_778646.html (Hämtad 2020-12-22).

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). 2020. Insikt, servicemätning.

<https://skr.se/naringslivarbetedigitalisering/naringslivforetagsklimat/foretagsklimat/insikt.6696.html> (Hämtad 2020-01-05).

Kommerskollegium. 2019. Sverige i EU Handel, investeringar, personrörlighet, tillväxt och produktivitet. <https://www.kommerskollegium.se/globalassets/publikationer/rapporter/2019/publ-sverige-i-eu.pdf> (Hämtad 2020-01-05).

Verksamhet.se <https://www.verksamhet.se/home> (Hämtad 2020-01-05).

Tillväxtverket. 2020. Digital förenkling Serverat. <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/forenkling/digital-forenkling-serverat.html> (Hämtad 2020-01-05).

European Commission. 2019. Report from the Commission to the Parliament and the Council on Trade and Investment Barriers 1 January 2019 - 31 December 2019. https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158789.pdf (Hämtad 2020-12-22).

Politikutvecklingsarbetet pågår ständigt.

Maila oss gärna dina tankar och idéer på foretagarradet@moderaterna.se

Företagarrådet